

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Kovács László ügyvéd (...) által képviselt ... felperesnek dr. Szalontay Tamás ügyvéd (...) által képviselt ... alperes ellen végrehajtás megszüntetése iránt a Szombathelyi Városi Bíróságon P.20.645/2006. számon megindított, majd a Vas Megyei Bíróság 2007. január 16. napján meghozott Pf.20.792/2006/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében, az említett számú másodfokú határozat ellen az alperes részéről P.20.315/2007/4. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Vas Megyei Bíróság Pf.20.792/2006/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, egyben a Szombathelyi Városi Bíróság P.20.645/2006/17. számú ítéletét helybenhagyja;

hatályon kívül helyezi a Vas Megyei Bíróság Pf.20.292/2007/7. számú kiegészítő ítéletét - a Szombathelyi Városi Bíróság P.20.315/2007/2. számú kiegészítő ítéletére is kiterjedően -, mellőzve F. L. önálló bírósági végrehajtó végrehajtási költségei megállapítására és viselésére vonatkozó rendelkezéseket;

kötelezi a felperest, hogy - 15 nap alatt - fizessen meg az alperesnek 100.000 (Egyszázezer) forint másodfokú és 600.000 (Hatszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperes helyett előlegezett fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A jogvita elbírálása szempontjából jelentős tények - a jogerős ítéletben foglaltak szerint - a következők. A T. Kft. (T. Kft.) 442.201.658 forint késedelmi kamat, valamint nem vagyoni kár megtérítése iránt pert indított a jelen per felperesével szemben a Vas Megyei Bíróság előtt G.40.075/2000. szám alatt. A per folyamatban léte alatt a T. Kft. a 2001. november 30. napján kelt "engedményezési okirat"-ban a részére tagi kölcsönt nyújtó alperesre engedményezett a [felperessel] szemben fennálló, peresített követeléséből 7.900.000 forintot. A szerződésben utaltak arra, hogy a T. Kft. vállalta: az alperes részére a tagi kölcsön

összegét 2002. május 31. napjáig visszafizeti. A szerződés a per állásától függetlenül hatályba lép, ha a T. Kft. ellen a bíróság felszámolási eljárást foganatosít. A Vas Megyei Bíróság a 2002. január 30. napján meghozott G.40.075/2000/46. számú ítéletével arra kötelezte a [felperes]t, hogy fizessen meg a T. Kft. részére 25.795.909 forintot, valamint ennek törvényes mértékű késedelmi kamatát.

Az alperes mint engedményes 2002. december 21. napján kelt és 2002. december 23. napján postázott levelében megküldte a felperesnek mint kötelezettnek az engedményezési szerződést. E küldemény legkésőbb 2003. január 6. napján megérkezett a felpereshez. A felperes a Vas Megyei Bíróság hivatkozott számú nem jogerős ítélete alapján a - 2002. március 7. napjától felszámolás alatt álló - T. Kft. f.a. részére 2002. november 2. napján megfizetett 25.795.909 forintot.

A Vas Megyei Bíróság ítéletét a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a 2003. március 20. napján jogerőre emelkedett Pf.IX.24.925/2002/9. számú ítéletével - a per főtárgya tekintetében - helybenhagyta. A T. Kft. f.a. felszámolója 2003. október 27. napján azonnali beszédési megbízással leemelt a felperes bankszámlájáról 31.422.571 forintot, ezzel a felperes összesen 57.218.490 forintot fizetett meg a T. Kft. f.a. - az eredeti jogosult - részére; ez az összeg megegyezik a jogerős ítéletben megállapított marasztalási összeg és az annak megfizetéséig felmerült kamat együttes összegével.

Az alperes mint végrehajtást kérő által kezdeményezett eljárásban a Vas Megyei Bíróság - a Győri Ítéltábla Gpkf.IV.25.557/2005/2. számú, 2005. szeptember 15. napján jogerőre emelkedett végzésével helybenhagyott - Gpk.50.111/2005/2. számú végzésével megállapította, hogy a G.40.075/2000. szám alatt folyamatban volt perben felperesként eljáró T. Kft. jogutódja a végrehajtási eljárásban ..., a jelen per alperese. A Vas Megyei Bíróság az alperes mint végrehajtást kérő javára 7.900.000 forint tőke és ennek 2002. január 10. napjától járó évi 11 % késedelmi kamata végrehajtását rendelte el - a Vas Megyei Bíróság G.40.075/2000/46. számú ítélete, valamint az előzőekben említett Gpk.50.111/2005/2. számú végzés alapján - a 2005. november 3. napján kibocsátott végrehajtási lappal.

A felperes keresetében az ellene folyamatban lévő végrehajtás megszüntetését kérte arra alapítottnak, hogy az önkéntes teljesítésével és a felszámoló azonnali beszédési megbízása folytán eleget tett a Vas Megyei Bíróság jogerős ítéletében foglaltaknak. A teljesítés az engedményező felé megtörtént, ezzel a követelés megszűnt, ezért a Pp. 368. §-a értelmében az ellene elrendelt végrehajtás megszüntetésének van helye. Érvelése szerint teljesítését joghatályosnak kell tekinteni, mivel arra akkor került sor, amikor a végrehajtást kérő alperes jogutódi minőségét még nem állapította meg a bíróság. Az engedményes alperes csupán

végrehajtási jogot szerzett. A jogutódlás hatálya csak a jogutódi jogállást megállapító végzés jogerőre emelkedésével állt be. Hivatkozott az engedményezési szerződés érvénytelenségére is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Határozata indokolása szerint az engedményezési szerződés érvénytelensége nem volt megállapítható, ugyanakkor - az engedményezési szerződésben foglaltakból következően - a felperes részére "2003. január 6. napján egy már hatályos engedményezési szerződés nyert kézbesítést...". A T. Kft. nem csupán végrehajtási jogot engedményezett az alperesre; az alperes jogutódi minőségét megállapító végzés jogereje nem érinti az engedményezés hatályát. A felperes részéről nem történt olyan teljesítés, amely az alperes felperessel szemben fennálló és a végrehajtás alapjául szolgáló követelést csökkenthetné.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperessel szemben F. L. önálló bírósági végrehajtó előtt 144.V.1996/2005. szám alatt "...folyamatban lévő végrehajtási eljárást" megszüntette.

A másodfokú bíróság döntő jelentőséget tulajdonított az engedményezési szerződésben foglalt nyilatkozatoknak, így annak, hogy az engedményezési szerződés a per állásától függetlenül életbelép, ha a T. Kft. ellen a bíróság felszámolási eljárást foganatosít azon a napon, amikor az erről szóló bírósági végzést az adós átvette; továbbá az engedményezés hatálybalép felszámolási eljárás hiányában is, ha a kölcsönt az adós a kikötött határidőre nem fizeti vissza. A határidő 2002. május 31. napján eredménytelenül letelt. Álláspontja szerint ezek a nyilatkozatok úgy értelmezhetők, hogy az engedményező végrehajtási jogot engedményezett az engedményesnek. Erre utal az is, hogy az engedményező a perben mindvégig az eredeti, teljes követelését érvényesítette, az engedményes alperes a perbe még az engedményezett összeg erejéig sem lépett be felperesként. Mindezekből következően úgy foglalt állást, hogy az engedményezés az engedményezés időpontjában még nem volt hatályos. A hatálybalépés kezdő időpontja: amikor az alperes jogutódi minősége jogerősen megállapítást nyert, azaz 2005. szeptember 15. napja, a jogutódlást megállapító bírósági végzés jogerőre emelkedésének napja. Ettől az időponttól kezdődően lépett az alperes mint végrehajtást kérő a régi jogosult helyébe. Az alperes ezt megelőzően a reá engedményezett követelést még nem érvényesíthette a kötelezettel szemben, ugyanakkor a felperes teljesítése még az engedményezés hatályának beállta előtt megtörtént. A teljesítés joghatályos megtörténtére a felperes először csakis a végrehajtás megszüntetése iránti perben hivatkozhatott az alperessel szemben, így a Pp. 368. § a) pontban írt feltétel bekövetkezett. Figyelemmel arra a tényre, hogy az engedményezés hatálybalépését megelőzően az

adós részéről a teljesítés - részben önkéntesen, másrészt inkasszó útján - teljes egészében megtörtént, a végrehajtást meg kellett szüntetni. Egyébként a másodfokú bíróság szerint is az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a T. Kft. és az alperes között létrejött engedményezés érvényes.

A másodfokú bíróság az ügy iratait azzal küldte vissza az elsőfokú bíróságnak, hogy "...az ítéletét a végrehajtót megillető költségek mértékéről és viseléséről egészítse ki." Az elsőfokú bíróság e meghagyásnak eleget téve a P.20.315/2007/2. számú kiegészítő ítéletében megállapította, hogy F. L. önálló bírósági végrehajtó előtt 144.V.1996/2005. szám alatt folyamatban volt végrehajtási eljárásban a végrehajtót megillető valamennyi költség megtérült. A másodfokú bíróság a kiegészítő ítéletet megváltoztatta és megállapítva a felmerült végrehajtási költségeket rendelkeztetett viselésükről.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet; abban - annak tartalmát tekintve - a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A felülvizsgálati kérelme alapjaként a Ptk. 328. § (4) bekezdésében foglaltak megsértésére hivatkozott. Érvelése szerint a másodfokú bíróság téves jogértelmezéssel jutott arra a következtetésre, "...hogy a felek végrehajtási jogot kívántak engedményezni, mert anyagi követelést engedményeztek, 7.900.000 Ft sorsáról rendelkeztek, és mégcsak nem is gondoltak arra, hogy végrehajtási eljárás keretén belül kerülne erre sor." Téves az a jogértelmezés is, amely az engedményezés hatályosulását, annak érvényes létrejöttétől elválasztja, és azt a jogutódlást megállapító végzés jogerejéhez köti. Ha a kötelezettet az engedményező értesíti, a kötelezett az értesítés után csak az új jogosultnak teljesíthet (Ptk. 328. § (4) bekezdés). Az értesítés az ítélet jogerőre emelkedése előtt megtörtént, ezt követően a felperesi kötelezett kizárólag az engedményező helyébe lépő új jogosultnak, az alperesnek teljesíthetett.

A felperes nem nyilatkozott a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra.

Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.

A Ptk. 329. § (1) bekezdése értelmében az engedményezéssel a kötelezett és az engedményező közötti jogviszonyban jogutódlás következik be, az engedményes a régi jogosult helyébe lép. Az engedményezés a kötelezettel szemben az arról kapott értesítéssel válik hatályossá. A kötelezett az értesítés után már nem jogosult az engedményezőnek teljesíteni, csak az új jogosultnak teljesíthet (Ptk. 328. § (3) és (4) bekezdés).

A felülvizsgálati eljárásnak már nem volt tárgya az alperes javára szóló engedményezési szerződés érvényességének vitatása (Pp. 275. § (3) bekezdés). A felek egyike sem vitatta azt a tényt, hogy a kötelezett felperes értesítése legkésőbb 2003. január 6. napján megtörtént. A felperes első ízben ezt az időpontot is megelőzően, 2002. november 2. napján önként teljesített az eredeti jogosultnak. Ugyanígy az eredeti jogosult javára számolták el a 2003. október 27. napján inkasszált összeget. A felperes a marasztalását elrendelő - az előzőekben ismertetett - jogerős ítélet szerint részére nyitva álló 15 napos teljesítési határidő betartása esetén elháríthatta volna, hogy az eredeti jogosult felszámolója inkasszálja azt az összeget, ami - nem vitathatóan - fedezné az alperes követelését. A jogerős ítélet és az időközben közölt engedményezés ismeretében a felperes a végrehajtás elrendelését is megelőzhette volna. Következésképpen a felperes egyrészt a marasztaló határozat végrehajthatóságát megelőző teljesítésével, másrészt a jogerős teljesítési határidő elmulasztásával tette ki magát a kétszeres fizetés veszélyének.

A felperesnek a régi jogosult részére történő - a Ptk. 328. § (3) bekezdésébe ütköző - teljesítése nem szüntette meg a fizetési kötelezettségét az alperes javára végrehajtandó követelés tekintetében. Ennélfogva annak teljesítésére, illetőleg az engedményezett követelés végrehajtás foganatosításával való behajtására az alperes jogszerűen tart igényt, ezért érdemben helytálló az elsőfokú bíróság döntése. Az adott esetben hiányoznak a végrehajtás megszüntetésének a Pp. 366. §-ában, valamint a Pp. 368. § a) pontjában meghatározott feltételei.

Az előzőekben kifejtettekéből okszerűen következik az is: tévesen jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az engedményezés jogi hatálya az adott esetben az engedményes jogutódlását megállapító végzés jogerőre emelkedésének napján állt be, és nem a kötelezett értesítésének időpontjában.

A Legfelsőbb Bíróság mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság jogszabálysértő ítéletét - a Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazásával - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését helybenhagyta (Pp. 253. § (2) bekezdés). Ennek folytán szükségszerűen alapját vesztette a másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontjából fakadó meghagyásnak megfelelően meghozott jogerős kiegészítő ítélet, ezért rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság annak hatályon kívül helyezéséről is, mellőzve az önálló bírósági végrehajtó végrehajtási költségei megállapítását, és megfizetéséről való rendelkezést.

A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság a pervesztes felperest kötelezte az alperes jogi képviselétével felmerült másodfokú és felülvizsgálati

eljárási költségeinek a megfizetésére. A felszámítható képviseleti díjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) és 4. § (1) bekezdése szerinti indítvány hiányában a 3. § (2) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdés alkalmazásával határozta meg. Figyelembe vette az alperes által előlegezett felülvizsgálati eljárási illeték összegét is.

A felperes fellebbezésének illetékét személyes illetékmentességére tekintettel (1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés b) pont és 4. § (1) bekezdés) a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2008. március 26.

Dr. Szőke Irén sk. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné Dr. Ágh Bíró  
Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Orosz Árpád sk. bíró